

студентів. Для узагальнення підсумкової оцінки доцільно використати середнє арифметичне значення за критеріальними показниками по кожній з моделей вирішення задачі. Запропонована оцінка за інтегральним узагальнюючим показником тотожна діючому оцінюванню знань за стобальною шкалою, що здійснюється у відповідності до загальних вимог.

*В. В. Петруніна, асист.,
кафедра обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу*

ДО ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Вплив глобалізації як об'єктивного процесу трансграничного руху, що заторкає інтереси всього світового співтовариства, є об'єктивним та важкооцінюваним за своїми наслідками. Він характеризується транснаціональністю, динамічністю й внутрішньою суперечливістю. У всьому світі сьогодні відбувається активний пошук відповідей на виклики глобалізації. Серед тих сфер, що втягнуті у глобалізаційні процеси, освіта посідає чи не найперше місце, адже її якістю сьогодні визначається якість життя людей у сучасному суспільстві.

Трансформуючи суспільство у суспільство знань, глобалізація спричиняє зміни самої системи освіти. Сучасна система освіти просто змушена активно змінюватися, щоб відповідати вимогам часу. В цьому містяться, зокрема, й витоки Болонського процесу.

Впливаючи на ринок і державу, процес глобалізації на рівні особистості вимагає персоналізації та соціалізації, провідним інститутом яких в системі вищої освіти виступають університети.

Підвищення інтенсивності навчального процесу, постійно зростаючі обсяги навчального матеріалу, а особливо вимоги практики рішуче ставлять завдання більш ефективної організації самостійного навчання і нагальну необхідність перенесення акцентів з викладення навчального матеріалу, як основної форми викладацької роботи, на організацію переважно самостійного його засвоєння, і в зв'язку з цим — на методичну роботу по якісному вдосконаленню відомих та новітніх форм індивідуальної роботи викладача із студентами.

У підготовці нашим університетом фахівців з обліку і аудиту з урахуванням зазначених процесів суттєво зростає необхідність вдосконалення їх практичної підготовленості, адже традиційно у нас надається перевага теоретичній підготовці порівняно з практичною.

Практичні знання можливо поглиблювати і в процесі самостійної роботи. Ця обставина має особливу актуальність для бакалаврського рівня, де безпосередня практика на місцях не передбачається навчальними планами. Тому в умовах значного скорочення аудиторного часу та збільшення часу самостійної роботи по вивченню дисциплін, що формують фахівців з обліку і аудиту, значення індивідуалізації навчального процесу та інтенсивності самостійної роботи студентів об'єктивно зростає, що потребує більш відповідального ставлення до її організації і скерування. Особливого значення вона набуває при вивченні чинного законодавства, оскільки зміни нормативно-законодавчої бази в системі сучасного бухгалтерського обліку є найбільш динамічними, облікові норми і правила постійно вдосконалюються, а законодавчі та нормативно-інструктивні матеріали зазнають суттєвих та частих змін, причому періодичність яких є досить короткою.

Особливості ситуації, що виникає у зв'язку із цим у навчальному процесі, містяться в тому, що студенти повинні не тільки постійно, але й самостійно поповнювати знання, набуті на лекційних та практичних заняттях. Але інформації про систематичні й перманентні зміни в системі оподаткування, бухгалтерського обліку, звітності та правовому полі, що супроводжуються їх постійними уточненнями і доповненнями, наші студенти своєчасно не отримують. І хоча в інформаційній мережі достатньо законодавчих сайтів, на яких оперативно висвітлюються навіть тількино прийняті законодавчі акти та нормативно-правові документи, але непоінформованість студентів та відсутність своєчасної інформаційної допомоги у цьому від викладача суттєво зменшує якість підготовки майбутніх фахівців в цій галузі, і, зрозуміло, їхньої майбутньої практичної діяльності.

Враховуючи надання права з набуттям вищої освіти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалаврам з обліку і аудиту займати посади бухгалтерів різного рівня й працювати за цією спеціальністю на об'єктах різних форм господарювання, до забезпечення практичного аспекту їх підготовки неможливо не приділяти підвищеної уваги. Тому в процесі, перш за все, семінарської роботи ми обов'язково доводимо до студентів

необхідну для практичного використання інформацію про основні та додаткові законодавчі акти і нормативно-правові документи, а особливо про нормативні документи з обліку, які зазнали змін, посилаючись та привчаючи їх також і до постійного самостійного використання таких, наприклад, систем, як «Рада» та «Ліга». Йдеться про постійне отримання необхідних знань, які студентами повинні здобуватися, по суті, самостійно. Тому до завдань викладача входить опрацювання таких методик, запровадження яких у навчальний процес дозволяє постійно набувати й самостійно оновлювати не тільки знання студентів, але й свої власні професійні знання.

Ознайомлення з основними положеннями законодавчих актів та нормативно-правових документів, що регулюють практичну діяльність спеціалістів з бухгалтерського обліку і аудиту, паралельно з вивченням проблем організації, методики і техніки ведення бухгалтерського обліку, складанням первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку, фінансової, статистичної та податкової звітності та їх засвоєння є найбільш ефективними в процесі виконання індивідуальних завдань, що передбачають обов'язкове здійснення розумових аналітично-розрахункових та пошукових дій. І оскільки практична діяльність бухгалтерів і аудиторів завжди пов'язана із суворим дотриманням вимог нормативно-правових актів, що її регулюють, прищеплення відповідального ставлення до вимог чинного законодавства ще в період навчання є невід'ємною потребою навчального процесу. Звідси впливає необхідність впровадження індивідуалізації навчання, що потребує збільшення витрат часу на підготовку та проведення індивідуальної роботи, а отже розгляду питання про її більш детальне нормування і повніший облік.

З метою індивідуалізації навчальної діяльності викладачами кафедри у відповідній до академгрупи кількості розробляються варіанти навчальних завдань з різною інформаційною базою, які повинні виконуватися самостійно кожним студентом, але за загальною методикою, й потім захищатися у присутності групи.

Разом із тим, ступінь засвоєння студентами загальнотеоретичних засад бухгалтерського обліку, а також методики та техніки його практичного ведення, з'ясовується не стільки під час практичних занять, скільки в процесі індивідуально-консультативної роботи з викладачем. Тому нагальною потребою стає приведення структури навантаження викладача до умов його реальної діяльності, адже час на попередню підготовку, планування та методи-

чно-організаційне забезпечення цієї форми роботи із студентами вимагає з боку керівництва університетом створення необхідних умов для викладача у здійсненні такої роботи. Таким чином, підвищення рівня підготовленості спеціалістів з бухгалтерського обліку і аудиту з позицій сучасних вимог щодо індивідуалізації навчального процесу може бути забезпечене проведенням з студентами індивідуальної та консультативної роботи в значно більшому, ніж до сьогодні, обсязі, а головне — через скасування формалізму в цій роботі. За нормативним положенням індивідуально-консультативна робота є видом навчальної роботи викладача зі студентами, що здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки і захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо. Відповідно до цього, індивідуальні заняття проводяться з окремими студентами з метою підвищення рівня їхньої підготовки та розвитку індивідуальних творчих здібностей. Не менш важливою формою навчального заняття, яка набуває в сучасних умовах вдосконалення організації навчального процесу особливого для виконання поставлених завдань значення, є консультація, при якій студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування. Індивідуальні завдання, що виконуються студентами самостійно, також передбачають консультування з викладачем.

При цьому слід зазначити, що для індивідуальної та консультативної роботи з окремими студентами вже довгий час передбачені різноманітні форми, але наша увага акцентувалася зазвичай лише на деяких з них, причому в сенсі роботи лише з «окремими» як «деякими» студентами, а не «окремими» як «з кожним окремо».

Освоєння вимог законодавчих актів і нормативно-правових документів у процесі виконання таких індивідуальних завдань з методики і техніки ведення бухгалтерського обліку, як складання первинних документів, бухгалтерських проведення, ведення регістрів синтетичного і аналітичного обліку тощо, формують не тільки практичні навички з ведення бухгалтерського обліку і складання звітності, але й відповідальне ставлення до вимог чинного законодавства. Тому в процесі індивідуально-консультативної роботи викладача із студентами використання інформаційної бази законодавчих актів і нормативно-правових документів набуває невід'ємного характеру. У свою чергу, це висуває відповідні вимо-

ги до забезпечення необхідною інформаційною базою кафедральних навчально-методичних кабінетів.

Отже, для підвищення рівня практичної підготовки фахівців з обліку і аудиту та їх конкурентноздатності на сучасному ринку праці індивідуалізація виконання практичних завдань та посилення інтенсивності самостійної, але добре організованої кафедрою роботи студентів, в контексті приєднання до Болонської декларації мають щонайважливе значення.

*Н. С. Пінчук, канд. екон. наук, доц.,
О. О. Бодрий, асист.,
кафедра інформаційних систем в економіці*

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ В МАРКЕТИНГУ»

Індивідуальна робота студентів є системою, в якій інтегровані декілька видів навчального процесу: засвоєння теоретичного матеріалу, виконання практичних робіт і розрахунки на комп'ютері з наступним аналізом отриманих даних і прийняттям рішень у конкретній ситуації.

При вивченні дисципліни «Інформаційні системи і технології в маркетингу» індивідуалізація навчального процесу знайшла найбільше відображення при проведенні лабораторних робіт. Ці питання можуть бути розглянуті на прикладі виконання модульних завдань та лабораторних робіт.

Для виконання модульного завдання по темі «Інформаційна технологія дослідження попиту на товари з використанням анкет» кожний студент обирає собі товар чи послугу, попит на які буде досліджуватись. Для кожного товару (послуги) з врахуванням вимог маркетингових досліджень та комп'ютерних технологій розробляє анкету, зміст якої обговорює з викладачем. Після цього кожний студент проводить пробне опитування споживачів і збирає відповіді на питання анкети. Отримані відповіді вводяться в комп'ютер і згідно обраних функцій пакета SPSS обробляються. Студент зобов'язаний зробити аналіз отриманих даних і висновки по результатам розрахунків. Всі етапи виконання роботи носять індивідуальний характер і самостійно виконуються.